

נגד אותנזיה – "מיתה יפה" (החשת המוות מתוך חמלה)

ועדה שמונתה ע"י ה- British Medical Association פרסמה דו"ח נגד האותנזיה.

הוועדה מאמינה, שמה שנחוצ איננו תחיקה לאותנזיה, אלא אמצעים נוספים לטיפול במבוגרים, קשישים וחולים כרוניים וכן שינוי ביחס אליהם.

הדו"ח סוקר בעיון את כל הטענות, שבדרך כלל מחייבות אותנזיה. אולם, הוועדה מציינת, שבנגוד לאמונת הצבור, רוב האנשים – אפילו אלו הסובלים מסרטן – מתים בשקט ובכבוד. לעתים טוענים שיש להתיר אותנזיה, מכיון שהיא לא יותר מאשר אבוד-לדעת ע"י בא-כוח, ואבוד לדעת איננו בלתי-חוקי.

אבל חוק האבוד-לדעת לא היה מיועד להביא אשור חברתי לאבוד-לדעת, אלא רק לודא, שאותם אנשים אשר נסו להרוג עצמם ולא הצליחו, יקבלו טפול מתאים. חלק מהאנשים חשבו, שרופאים כבר בצעו אותנזיה, אבל לדעת הוועדה זה קרה לעתים נדירות ביותר (אם בכלל); רוב הרופאים לא מצאו כל צורך לחוק חדש, שיגן עליהם כשהם מטפלים בנוססים.

אותנזיה קשורה באופן מיוחד עם מצבים רפואיים מסויימים, אבל לדעת הוועדה אין היא מהווה פתרון לאף אחד ממצבים אלו. חולים המתים עקב מצבים מכאיבים, הרי שטפול נכון ושימוש בתכשירים משככי-כאבים עשויים להקל על אותם חולים לשבועות או חודשים, מבלי להמית אותם. אם הקלת כאבים במצבים טרמינליים לא משביעת-רצון, הרי זה לדעת הוועדה, עקב נסיון וידע בלתי-מספיקים של הרופא המטפל.

ביחס למצב הקשה הנובע בזמן שדלקת קורית במשך השלבים האחרונים של המחלה, כאשר המות הוא בלתי נמנע, מייעצת הוועדה פשוט, ש"הטפול הרלוונטי יכול להיות רק להקלת המצוקה", וקובעת, ש"זהו ענין של שיפוט קליני האם אמצעים כמו עירוויי-דם או שמוש באנטיביוטיקה, נכונים בהתאם לנסיבות".

חולה במצב נפשי ירוד עלול להביע רצון למות, אבל אין למלא בקשה כזו; אכן, קובעת הוועדה, אם תהא תחוקה בענין אותנזיה, הרי שיש לדרוש, שהמבקש יהא בשפיות-דעת גמורה בזמן שמביע רצונו לאותנזיה. על כל פנים, חולים רבים כיום מחלימים מהמצב הנפשי הפגום. יש קשישים המאמינים, שהם מהווים מעמסה על אחרים וחוששים שחיייהם יתארכו שלא כהוגן ע"י שמוש בהתפתחות הרפואית החדשה. אך הטענה, שהקשישים מוחזקים בחיים עקב התרופות, היא מוגזמת לדעת הוועדה; אנשים זקנים "מוחזקים בחיים ע"י טוב לב, תזונה טובה וסיעוד טוב". אותנזיה לאנשים זקנים, אשר התיפקוד הגופני נכשל, יביא הקלה בראש וראשונה למצוקת הקרובים ולא לחולה עצמו, אשר לעתים קרובות איננו מכיר כלל במצבו הירוד; לצורך כזה אין כל הצדקה לאותנזיה.

הפרעה נפשית קשה הובאה לעתים קרובות כסיבה לאוטנזיה, אבל לדעת הוועדה אין הבדל חד וברור בין הירידה ההדרגתית בכוחות הנפשיים של קשיש ממוצע לבין הירידה הקשה של כוחות הנפש ב- DEMENTIA

הצורך להחליט במקרים אלו עשוי להיות "מעמסה בלתי נסבלת" על הרופא. ביחס לחולים עם מחלות נוירולוגיות המתקדמות באיטיות, מובעת בדו"ח המחשבה, שהתפתחות ומחקר נוספים יאפשרו לסייע להם הרבה לפני שיגיעו לשלב הסופי.

הוועדה טוענת בתוקף, שאין אפשרות לספק שמירה והגנה נאותה ע"י איזשהו חוק של אוטנזיה. אבחנה ופרוגנוזה רפואית, אשר עליהם תושגת החלטת האוטנזיה לא יכולים להיות נקיים מטעויות: יש לקחת הסיכון ברפואה טפולית, אבל יש אפשרות ברוב המקרים לתקן את הטעויות, בעוד אשר שגיאות בשיפוט באוטנזיה הם בלתי-הפיכים. כמו-כן יהא זה בעצם בלתי-אפשרי להחליט, אם בקשה לאוטנזיה נעשתה באופן חפשי ובהבנה מלאה של הבקשה. הבעת רצון למות עשויה בעצם להיות סימן למחלת-נפש.

היחס בין הרופא לחולים יובא בסכנה אם תותר אוטנזיה. במלים של הדו"ח: "להיות רופא נאמן הוא דבר אחד; להופיע כמוציא-להורג בכח - הוא דבר שונה לחלוטין". הוועדה גם מביעה דאגה. שעשוי להיות לחץ על הרופאים מצד הקרובים ואנשים אחרים - לבצע אוטנזיה, אם הדבר יותר עלול להיות קשה מאוד לפקח על כך.

בסיום הדו"ח מובע ספק בקיום הזכות למות, והוועדה שואלת, אם אכן תוכר זכות כזאת על פי החוק, מה תהא עמדתו של הרופא ביחס להחייאת אותם אנשים אשר בצעו נסיון אבוד-לדעת. לדעת הוועדה אין כל הצדקה לאוטנזיה בגלל סבות אישיות או EUGENIC (השבחת הגזע האנושי). לעשות זאת לדבר חזק פירושו להעניק רשיון להריגת יצורים אנושיים וזה לא יכל להתקבל ע"י בעלי המקצוע הרפואי.

(עמ' 220, 30.1.1971, LANCET)

הרגב : א. ש.

המקור:

The problem of Enthanasia;
A report by a special panel appointed by the Board of Science
and Education of the British Medical Association.